

EPERJESI LAPOK

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 12 K.
 Félévre 6 K.
 Negyedévre . . . 3 K.
 Hirdetési díj: Egyhasábos
 petitsor egyszeri hirdetése
 15 f. Közlemények sora 40 f.

POLITIKAI, TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP

Szerkesztőség és
 :: kiadóhivatal ::
Kósch Árpád
 könyvnyomdája
 Eperjes, Fő-u. 59.
 :: Telefon-szám 16. ::

Az Eperjesi Széchenyi-körnek, az Eperjesi Magyar Védőegyesületnek
 □□ és az Eperjesi Kereskedők Társulatának hivatalos közlönye. □□

Sötétebbek

lesznek idén halottak napján a temetők. A háború az évezredes kegyeletes szokást, a sírok minél pazarabb ki-világítását is befolyásolja.

Sötétebbek lesznek . . .

Méltóbbak a komor időkhez, méltóbbak mérhetetlen fájdalomunkhoz, gyászunkhoz, amelyet a harmadik háborús halottak napján oly sok-sok ezer kedvesünk elvesztése felett érzünk.

Sötétebbek lesznek a temetők, de annál látogatottabbak, mert már nemcsak szeretneink iránti kegyeletünk visz ki a temetőbe, hanem félisteneink tisztelete is, akiknek sírdombjaira legalább egy-egy szál virágot dobni mindnyájunk édes kötelessége, nem — vágya.

Ennek a vágnak engedve zárando-kolunk ezentúl halottak napján a temetőkbe, amelyek száma oly nagyon megsokasodott.

Idén a halottak napján nemcsak sírkertekben fog fel-felcsillanni egy-egy mécses fénye, hanem szerteszéjjel a világ négy táján.

Mert amerre a szem csak tekinthet, sírok domborulnak, sírok horpadoznak, hőseink s megbékült ellenségeink sírjai.

Véráztatta szülőföldünk egy része is temető. Hatalmas nagy temető, amelyben a honvéd vitéz, a tiroli vadász jól megfér a turkesztáni tatárral, ki cárja parancsára fogott fegyvert ellenünk.

Kastélyik Verch, Csarna Hura, Ladomérmező jeltelen temetői még sötétebbek lesznek ápolt sírkertjeinknél. Talán egy-egy mécses sem jut nekik . . .

De a kegyelet, az ima, a sóhajok, a fohások útja szabad. Azok odáig is érnek. Küldjünk mi is oda egy imát, had vegyüljön el az ellenség imájával . . . talán az örök béke e szent helyén hamarabb fakad majd a béke rügye.

KÖZIGAZGATÁS.

Alispáni jelentés.

Sárosvármegye törvényhatósági bizottsága okt. 30-ikán tartja rendszeres évnegyedi közgyűlését. Ezen terjeszti elő *Tahy* József udv. tanácsos, alispán a közigazgatás állapotáról szóló negyedévi jelentését, melyből a következőket vesszük:

Az ellenség által feldúlt községek helyreállítási munkája a múlt negyedévben is serényen folyt, s a nagy munka legnagyobb része máris teljes sikerrel befejezettek mondható. Felépült eddig 800 lakóház, jelenleg e házakhoz tartozó melléképületeknek fölépítése van folyamatban. 500 háznak fölépítése a jövő esztendőre maradt.

A hadisegélyezés munkája az elmúlt negyedévben mindinkább megszabadult azon hiányoktól és hibáktól, amelyek azelőtt e működésnek helyes menetét akadályozták. A közigazgatási és pénzügyi hatóságok vállvetett munkájának sikerült legnagyobb részben összeegyeztetni a hadisegélyezéssel összefüggő két nagy érdeket: egyrészt, hogy fölösleges segélyezések által az államkincstárnak jogosult érdekei meg ne csorbuljanak, másrészt, hogy mindenki, akinek a segélyezésre igénye van, azt meg is kaphassa. A hatóságok munkáját megkönnyítette a vármegyei központi segélyező-bizottságnak működése is, ahol minden egyes jelentkező felet kívánságaira és sérelmeire nézve kimerítőleg meghallgatnak, az alsóbbfokú közigazgatási tényezőket a szükséges útbaigazításokkal ellátják, s az összes segélyügyekre nézve azoknak egyéni kezelését rendezték be, ami abból a szempontból bir rendkívüli fontossággal, mert enélkül a szükséges egyensúlyt az előbb említett két fontos érdek között létrehozni nem lehetne. A bizottság most már a vármegye majdnem összes tényleges katonái arra rászorult hozzátartozóinak segélyezését is ellátja s ezzel sok jogosult igényt elégített ki, amelyek másképpen kielégítést nem nyertek volna. Egy másik fontos téren: a rokkantak ellátásának és segélyezésének terén is az ügyeknek a leghatározottabb egyéni elintézése lett behozva, amely tekintetben a helyi segélyező-bizottságok is lelkes hazafias buzgalommal támogatják és segítik elő a központi segélyező-bizottság működését.

A vármegyei hadiárva alapja is szépen fejlődik, eddig 18,950 kor. 61 fillérre emelkedett.

Az elmúlt negyedév magával hozta erdélyrészi testvéreinknek lakóhelyükről az ellenség betörése folytán való kényszerű elköltözését. A világ legaljasabb népe támadta meg hazánknak ezen legszebb gyöngyét, nemzeti történelmünk legdicsebb eseményeinek ezredéves tanú-

ját, országunk legfontosabb végvárát. Erdély lakossága, amelyet az ősöknek nehéz nemzetvédő munkája tett mindnyájunk előtt különösen drágává és értékesé, szerteszéledt az országban. Bárha vármegyénk nem is tartozik azon törvényhatóságok közé, melyek területére a menekült erdélyrészi lakosság irányítva lett, mégis számosan keresték fel közülük törvényhatóságunkat is. Főispán úr kezdeményezésére és állandó személyes közreműködésével odatörekedtek a közigazgatási hatóságok, hogy az erdélyi menekültek nálunk egy pillanatig se szenvedjenek szükséget, ami sikerült is. Ezzel egyidejűleg megindult erdélyrészi testvéreink részére a gyűjtés munkája is, amely eddig körülbelül 20,000 koronát eredményezett. Különösen ki kell emelnem e tekintetben a vármegye népét is, amely igen nagy összegekkel járult hozzá a gyűjtéshez, s különösen megható, hogy azon vidékeink lakossága, amely még csak nemrég maga is közvetlenül tapasztalta az ellenséges betörés nyomorát, — bárha még maga is szükségét szenved — mily lelkes szeretettel adta néhány nélkülözhető fillérét azoknak, akik most szomorú sorsának osztályrészesei lettek. Ez a néhány korona mindennél szebben és jellemzőbben igazolja azt a szolidaritást, amelynek tekintetében Magyarországon nincsenek válaszfalak, s amely ezredéves együttérzés most is meghozta fényes bizonyítékait a különböző harctereken. Miután Erdély immár teljesen föl-szabadult a gyalázatos ellenségtől, az egybegyűlt összegnek csak aránylag csekély része lesz előreláthatólag itt fölhasználva, a többit a főispán a központba fogja fölküldeni, hogy az az erdélyrészi helyreállítási munkáknál használtassék föl.

Ugyancsak a múlt negyedévnek fontos kezdeményezése volt a hadisírok ügyének rendezése is. A mozgalom, amelynek élén főispánunknak nagyrabecsült neje ömértósága áll, a helybeli helyőrség tisztikarának lelkes közreműködésével egyelőre Eperjesen indult meg, hol a gyűjtés már eddig is szép eredményekre vezetett. Mihelyest a gyűjtés megindítása a vármegye egész területén célirányos lesz — jelenleg a különféle egyéb aktuálisabb gyűjtések veszik vidéki közönségünket igénybe —, a mozgalom szervezése a vidéken is meg fog kezdődni. Erre nagy szükség is van, mert habár a katonai sírkertek létesítése a katonai hatóságok hatáskörébe tartozik is, elesett hőseink emlékének kegyeletes ápolása körül rengeteg teendő vár mégis egész közönségünkre törvényhatóságunkban, ahol annyian nyugszanak közülük.

A vármegye közéletmezése ügyében jelenti, hogy a helyzet az eddigiehez képest súlyosbodott, ami az idei kedvezőtlen terméseredménynek előrelátott következménye.

**FÜSZERÁRÚK, CSEMEGÉK, CUKOR-
 KÁK □ □ LEGJOBB MINŐSÉGBEN**

KLEIN JENŐNÉL

Legutóbbi évnegyedi jelentésében említett arról, hogy a kormányhoz felterjesztést intézett az iránt, hogy a községi előjárások vásárlási igazolványai alapján a házi szükségletre szóló gabona vásárlása nemcsak az illető község területén belül, de az egész vármegyében lehetővé tétessék.

Sajnos, ezen felterjesztésben foglaltakat a kormány csak részben teljesítette, amennyiben a házi szükségletre szóló vásárlási jogosultságot csak egy-egy járás területére terjesztette ki. Minthogy pedig egyes járasok gabonatermése éghajlati viszonyainál fogva általában alig számbavehető, ezen járasok gabonaszükségletét egy-egy más járás — mely viszonylag több gabonát termel is — ki nem elégíthette.

Ezen körülménynek természetesen következménye az lett, hogy a nemtermelő gabonaszükségletüket csak részben tudták beszerezni s most tömegesen szolgáltatják vissza vásárlási igazolványaikat és kérik a közellátásban részvevők sorába való felvételüket.

A 2117—1916. M. E. sz. rendelet értelmében f. évi szeptember hó végén foganatosított lisztösszeírás eredménye szerint a háztartásbeli és közellátásra szoruló száma 88,465-öt tesz ki, ezek egész évi lisztigénye 703 vagont, havi lisztigénye pedig körülbelül 59 vagont tesz; ezen mennyiség azonban tetemesen emelkedni fog, ha figyelembe vesszük, hogy mindazok, akik a gabonaszükségletüket a fenti rendeletben megállapított időpontig — vagyis október hó 15-ikéig — beszerezni nem tudták, közellátásra lesznek utalva.

Minthogy a vármegye részére legutóbb megállapított lisztkontingens 35 vagont tesz ki, félős, hogy a mutatkozó többlet kiutalása még inkább fog nehézségekbe ütközni.

Ezzel szemben megnyugtatót ki kell emelnie, hogy az eddigi nehézkes intézkedésektől eltérőleg, mely szerint a vármegye lisztigényét nagyobbára távol fekvő malmokból kapta, az újabb kiutalások a nagysárosi malmalomból történnek, ami a gyors szétosztás, fuvarmegtakarítás és a liszt minősége szempontjából a fogyasztó közönségre nézve igen kedvező körülmény. Sajnos azonban, hogy ezen eljárás csak addig tarthat, amíg a hadsereg szükséglete és a malom lisztkészlete ezt lehetővé teszik.

A Haditermény-részvénytársasággal való sűrű összeköttetése során, sajnos, több ízben jött elszámolási és kezelési tévedések nyomára, ami különben egy ily óriási ügyforgalmú, ad hoc alakított nagyarányú intézménynél természetesen el nem kerülhető, lényegében azonban intézkedései ellen kifogást nem tehet. Mégis kívánatos volna ezen intézménynek még további decentralizálása s megyénkénti kirendeltségek szervezése. Kialás volt arra, hogy vármegyénk külön kirendeltséget kap, ami a vármegye lisztigényének gyors kielégítése s a közvetlenebb összeköttetésből várható előnyök folytán igen kívánatos lett volna. Úgy látszik azonban, hogy ezen terv ismeretlen okokból nem fog megvalósulni. Vármegyénk ezidő szerint a nemrég Kassán szervezett kirendeltséghez lett beosztva, melynek feladata — eddigi működése után ítélve — elsősorban a vámőrli malmok vámgabonájának felőrlése és az őrlményeknek felhasználása körüli intézkedésekre irányul. Tekintettel arra, hogy a kis malmok a fennálló rendeletek értelmében ezidő szerint csakis vámért őrlhetnek, az ott felgyülemelő vámgabona igen tetemes mennyiséget szolgáltat s ezért a közellátás javára fog szolgálni, ha ezen gabonamennyiség — mely a Haditermény intézkedése szerint egyes közép-nagyságú, úgynevezett körzeti malmokban fog felőrltetni — a vármegye lisztigényének fedezésére lesz felhasználható.

Ámde a körzeti malmok beosztása a vármegye érdekei szempontjából nem kielégítő. A vármegye területén ugyanis öt körzeti malom lett megjelölve, nevezetesen: Bártfán, Kisszebenben, Girálton, Kapiban, Margonyán, melyek a közelfekvő vámőrli malmok vámgabonáját vannak hivatva felőrleni. A lemeszi járásban és az eperjesi járás alsó vidékén azonban ily körzeti malom megjelölve nincsen, illetve az ezen vidéken lévő valamennyi vámőrli malom Kassához lévén beosztva, vámgabonáját oda köteles elszállítani. Ezen beosztás annál is inkább hátrányos, mivel éppen a legtermékenyebb vidék vámgabonája, tehát igen tetemes mennyiség kerül ki ennek folytán a vármegyéből s előreláthatólag nem fog a vármegye javára fordíthatni. Ezen beosztás ellen tett észrevételre a Haditermény intézkedését azzal indokolja, hogy a jelzett vidéken lévő

malmok közül az őrlés tekintetében megállapításra jutni nem tudott, ezért kénytelen volt ilyképp intézkedni. Remélhetőleg ezen állapot rövidesen meg fog változni.

Jelenti továbbá, hogy a fölös gabonakészleteknek közcélra való igénybevételét (rekvirálás) a kormány elvileg elrendelte s a törvényhatóságok első tisztviselőire bízta — a cséplési munkákra való tekintettel — azon időpont megállapítását, amidőn a rekvirálás megkezdése célravezetőnek mutatkozik.

Tekintettel arra, hogy a vármegye területén a cséplési munkákat — különösen a kiscsádkát, de a nagyobb gazdaságok is — csupán az őszi munkák bevégezése után szokták folytatni, illetve befejezni, a rekvirálást mindeztideig, az illetékes minisztériumok többszöri sürgetése dacára sem tartotta elrendelhetőnek, hogy figyelemmel a még kicsépeletlen terméskészletekre, az eljárás megismétlését elkerültesse. Minthogy azonban az újabb kiadott miniszteri rendelkezések e tekintetben további hasznát nem engedélyeznek, a rekvirálás előkészítése és lefolytatása iránt a szükséges intézkedéseket megtette. Annak foganatosításától azonban nagy eredményt nem vár, mert a kicsépeletlen termést túlnyomórészt a tavaszi gabonafélék azon készletei alkotják, melyek a gazdáknak vetésre és takarmányozásra szükségesek.

Az őszi-gabonafélékből tetemes felesleg azért sem várható, mivel a vásárlási igazolványok alapján a közvetlen vásárlás sem nyert kielégítést a Haditermény-részvénytársaság gyors összevásárlása következtében, s mert nem tehető fel, hogy az egyesekre kirótt szigorú büntetések dacára a termelők a magas árak mellett fölösleges készleteiket elrejtjenek.

Hogy az elsőrendű életszükségleti cikkeknek a közönség részére a készletekhez képest való méltányos kiszolgáltatását biztosítsa, rendeletileg megállapította a nyert felhatalmazás alapján azokat a módokat és feltételeket, amelyek betartására a legfontosabb cikkek forgalombahozatalánál a kereskedőket, közvetítőket, iparosokat stb. kötelezei, másrészt kijelölte azokat a kereteket, melyeken belül az elsőfokú hatóságok e téren a még szükségeseknek látszó további intézkedéseket mehetnek.

TÁRCA.

Hegyaljai Kiss Géza versei.

Mért van az?

Mért van az, ha jössz felém,
Lázra gyúl az utca,
Míntha szürke égen át
Rózsafelhő úszna.

Mért van az, ha rám tekintsz,
Szívverésem elhal,
Míg körötted minden zeng,
Köröttem minden dal.

S mért van az, ha nézlek én,
Lesütöd szép szemed:
Gyűlöl engem a szíved?

Vagy tán — vizontszeret?...!

Csendszigeten.

Az ős csend,
Mint Isten lelke pihent
Az erdei holt víz felett
S én Csendszigeten
Álomvár tornyán
Révedeztem veled.
A csend
Selymesen simult szívünkre,
Ölelőn, mint az anyaszeretet
S ebben az áldó ölelő csendben
— Nekem adtad a csókos lelkedet.

Találkozás.

Szomorú, nyirkos őszi alkony. Egy fáradt csapat, harcból harcba, egy hegytetőre kúszik. Vén, szakálás emberek szorongatják a puskát. Béke idején ilyenkor a kályha mellett üldögélnék a padkán, pipát rágicsálva mesélnek a multakról. Most népfölkelők és harcolnak. Köztük lépeget a vén Kövessy is Mária-Bicsből. Az öreg már nehezen bírja, de — úgymond — ha Ferenc Jóska akarja, akkor még a korhadt fa is gyümölcsöz. Bizony nem kis vásár a bukovinai hegyeket mászni, sokszor még éjjel sem pihenni és amellet hallgatni a muszkagolyó muzsikáját.

No, de vigye a kő, majd csak meg'esz ez is!
«Állj! Rövid pihenés!» — hangzik a pocakos népfölkelőhadnagy rekedt kommandója. Az öreg Kövessy ledől egy kőre, nagyot húz a pálinkás tábori-flaskából. Bölcs mozdulattal veszi elő pipáját, majd betömi a komiszat s káromkodva rágyújt. A hátsó sorból hozzá cammog a falubeli szomszéd is, az öreg Ács.

«Hé komám; hát élünk még?»

«Úgy, ahogy», s nagyot pök oldalt az öreg Kövessy, majd újból szól:

«Hát hisz' minden jó volna, csak tudnám, hogy merre jár a Pali fiam. Úgy hallottam, hogy az 5-ös huszárok is erre felé járnak. Adná az Isten, hogy találkoznék véle!»

«Hát hisz' majd csak meglesz valahogy.»

«Előre!» — szól a hadnagy és tovább mennek, még fáradtabban, mint előbb, a vén népfölkelők.

Már kékesszürkék a távoli hegyek. Nyugatról metszően sívít az alkonyi szél. Egy keskeny bozóterdőn át egy tisztásra érnek az öreg fegyveresek. Az út mellett elvélve fakeresztek állnak. Fehérfajú, friss keresztek.

«Nagy csata lehetett erre» — mondja hűmögve az egyik. «A' biony!» — felel a társ.

Nehezen baktat az út szélén az öreg Kövessy, majd megáll s miközben kissé kifújja magát, megmustrálgatja az útszéli kereszteseket.

Nézi, nézi, — szeme megakad egyen; olvassa az írást, nehezen betűzi, majd egy mély hörgés szakad ki öreg melléből. Térdei megrogynak. Elesik.

«Jézus, Mária! Mi az? Az öreg Kövessy felfordult!» — s már futnak segítségére a vén bajtársak.

«Perszel nem bírja öreg ember ezt a strapát» — okoskodik az egyik.

«Dehogy komám!» — legyint kezével a vén Ács. «A fiával találkozott az öreg Kövessy.»

Hauptmann Ervin.

Utazás Kassára.

«Holnap Kassára utazunk», ujságolja büszkén Rucsekné. A gyermekek ficánkolnak. Hát hogyis ne, hiszen Kassa az eperjesiek vonzó, fényes metropolisa.

Sajnos, a dacára sem k...
hogya a viss...
s ezzel a köz...
megóvják.

Egyes éle...
fogyasztó köz...
hirtelenül ma...
oka nem ar...
vagy az elő...
azon körülmé...
térén a leh...
igyekeznek s...
szerezni, min...
is tetemesen...
szállítási nehé...
nak el a kise

A jelenleg...
javulás várhat

A legutóbb...
sítése szerint...
szükségesebb...
kezelésre fog

A világitó...
vetkezését ug...
okozzák, azon...
is csak a legm...
tartásával les...
kereskedelem...
leirata alapján...
figyelmeztetni...
lehetősége me...
vel igyekezzék...
ben magát biz

Az élelmezé...
még, hogy am...
hogya a várm...
arányban meg...
rövidesen eltű...
közönségünk s...
felterjesztést i...
terhez, kérve...
hatalmazás meg...
fővárosunk káp...
megyénkből al...
felhatalmazást...
kielégítése után...
főlölesleges készl

A kért felh...
alapján a vár

Este van. R...
ne felejtsem, m...
és máris fut R...
gyermekbiztos h...
majd visszaliheg...
badon Arany ut...
reggel», szól m...
nalazza a szósz...
a kivételes állap...
és hivatalnokok...
mindennapiságtó

Vaccora utá...
mekek ünneplő...
A gyermekeket...
nyugvóra Rucse...
dent gondosan

Mikor regge...
kálvária felől, R...
a vekkert, neho

Ötkor már t...
sakodás. Paliká...
(Ez kellemetlen...
gyorsan bekáv...
fél hétkor indul...
kiadja a jelszót:

És tényleg, i...
marad. Mogorvár...
és azt gondolja...
alhat. (Ma érde...
jelenteni!)

Sajnos, a hatóságok erejük megfeszítése dacára sem képesek oly tevékenységet kifejteni, hogy a visszaéléseket nyomban megtorolják s ezzel a közellátás érdekeit az egész vonalon megóvják.

Egyes életszükségleti cikkek a vármegye fogyasztó közönsége elől a legutóbbi időben hirtelenül majdnem teljesen eltűntek. Ennek oka nem annyira a termelés szünetelésében vagy az előállítás nehézségeiben rejlik, hanem azon körülményben, hogy a fogyasztók minden téren a lehető legnagyobb mennyiségben igyekeznek szükségleteiket biztosítani és beszerezni, minek folytán az országos készletek is tetemesen megcsappantak s a meglévők a szállítási nehézségek folytán csak nehezen jutnak el a kisebb központokba.

A jelenlegi cukorhiányban rövid időn belül javulás várható.

A legutóbb megalakult Cukorközpont értesítése szerint járasként, városként a legszükségesebb mennyiség a közönség rendelkezésére fog állni.

A világító kőolaj (petroleum)-hiány bekövetkezését ugyancsak a szállítási nehézségek okozzák, azonban ezeknek szünetelése esetén is csak a legnagyobb takarékoság szemmel tartásával lesz a szükséglet kielégíthető. A kereskedelemügyi miniszternek erre vonatkozó leirata alapján e helyütt is szükségesnek tartja figyelmeztetni a közönséget, hogy ahol annak lehetősége megvan, villamos áram bevezetésével igyekezzen a világítóanyag hiányával szemben magát biztosítani.

Az élelmezési kérdéssel kapcsolatban jelenti még, hogy amennyiben tartani lehetett attól, hogy a vármegye káposztatermése, a nagy arányban megindult összevásárlás következtében rövidesen eltűnik a megyéből, a nélkül, hogy közönségünk szükségletét biztosíthatná, távirati felterjesztést intézett a m. kir. belügyminiszterhez, kérve a rekviráláshoz szükséges felhatalmazás megadását. Minthogy pedig székesfővárosunk káposztaszükségletét részben vármegyénkbeli akarta fedezni, az iránt is kért felhatalmazást, hogy a vármegyei szükséglet kielégítése után, részére 250 vagon erejéig a fölösleges készleteket lefoglalhassa.

A kért felhatalmazást megkapta s ennek alapján a vármegye egész káposztatermését

zár alá vette. Olyképp intézkedett továbbá, hogy a közvetítők vásárlását (kivéve Budapest megbízottját) megtiltotta.

Megengedte, hogy saját szükségletét nyílt piacokon mindenki közvetlenül beszerezhesse. A termelőket arra kötelezte, hogy fölös készleteiket a hatósági megbízottaknak maximális áron kiszolgáltassák.

Ezen intézkedésének megvolt a várt hatása, amennyiben a termelők már eddig is tetemes készleteket vittek az itteni piacokra s így megnyugtató kilátás van arra, hogy közönségünk káposztában nem fog hiányt szenvedni. A közbiztonsági állapot az elmúlt negyedévben általánosságban kielégítő volt.

A közegészségügyi állapot a törvényhatóság területén az elmúlt évnegyedben kedvező volt és az előző évnegyedhez viszonyítva javult, mert a betegségi és halálozási esetek száma csökkent, úgy hogy a születések száma, jól lehet ezek nem nagyobbodtak, mégis a halálozások számát meghaladja; így pl. május hónapban 123-mal, június hónapban 68-cal nagyobb volt a halálozások száma, mint a születések száma; július hónapban ellenben a születések száma 8-cal volt nagyobb, mint a halálozásoké.

Előtérben állottak a légző- és főleg az emésztőszervek vérhasféle megbetegedései, az előbbi hónapokban észlelt vesegyulladások az utóbbi időben csak szórványosan kerültek megfigyelés alá; a fertőző kórok leginkább csak szórványosan uralkodtak és csak egynemely községben öltöttek járványszerű jelleget.

A vármegye területén a folyó év első felében kötött 255 házasság (1915. évben 127, 1914-ben 917); élve született 1041, halva 29 gyermek (1915-ben 2152, 1914-ben 3147) és meghalt 7 éven aluli 1042, hét évnél idősebb 1375, összesen 2417 egyén (1915-ben 2213 és 1914-ben 1889); a természetes szaporodás volt minus 676, ellenben 1915-ben minus 67, és 1914-ben +1308; százalékokban kifejezve esett ezer emberre az egész évre kiszámítva 30 házasság, 19,8 születés, 28,4 halálozás és minus 9,1 szaporodás; 1915-ben 1,4 házasság, 25,0 születés, 25,7 halálozás és minus 0,7 szaporodás, ellenben 1914-ben 8,4 házasság, 37,0 születés, 21,9 halálozás és +15,1 természetes szaporodás.

Hogy egész Magyarországon hasonló szo-

morú egészségügyi viszonyok uralkodtak ezen év első felében, kiviláglik a következő számokból:

1916. év első felében kötött 36,757 házasság (1915-ben 33,630 és 1914-ben 112,850); élve született 179,215 (1915-ben 301,453 és 1914-ben 377,643) gyermek és meghalt 244,692 egyén (1915-ben 285,182, ellenben 1914-ben 256,893); a természetes szaporodás volt minus 65,477 (1915-ben +16,275 és 1914-ben 120,752).

Százalékokban kifejezve esett 1000 emberre 3,4 házasság (1915-ben 3,2 és 1914-ben 10,5); 16,6 születés (1915-ben 28,6 és 1914-ben 35,1); 22,8 halálozás (1915-ben 26,4 és 1914-ben 23,9) és minus 6,2 szaporodás (1915-ben 1,6, 1914-ben +11,2).

Sárosvármegyében január hónapban 185, februárban 136, márciusban 143, áprilisban 121, májusban 123 és június hónapban 68-cal több volt a halálozások száma, mint a születések száma; annál örvendetesebb, hogy július hónapban 228 születéssel szemben csak 220 halálozást volt és így a születések száma nagyobb, mint a halálozásoké.

Az egész magyar birodalmat tekintve, január hónapban 12,539, februárban 14,845, márciusban 13,482, áprilisban 12,300, májusban 8893, júniusban 3418 és júliusban 2984-gyel több elhalálozás volt, mint születés és így ezen adatok is bizonyítják, hogy az egészségügyi viszonyok bár lassan, de állandóan javulnak.

A mezőgazdaságot illetően jelenti, hogy az egész vármegye területén oly jól és dúsan fejlődtek a gabonaneműek, hogy a legrégibb és gyakorlati-gazdasági tudósítók is, a cséplési eredményekhez képest katasztrális holdanként 2-4 mm.-val több termést jósoltak, mint amennyi tényleg termett. Nagy baj ez reánk, amidőn az egész országban többé-kevésbé ily családások vannak, mégis aránylag ezen vármegye szem-, illetve gabonatermése az egész átlagban jobb, mint az alföldi gabonatermesztő vármegyéké.

Talán sohasem fizetett oly rosszul az egész országban a gabona, mint ezidén, aminek oka országosan a rendkívüli változó tavaszi időjárás, meleg, fagy, eső és rozsdaság volt, amelyek mind együttesen sok millió métermázsá remélt termést tettek tönkre s a gabonaneműek felhasználásánál az eddiginél is nagyobb takarékosságra szorítanak.

Este van. Rucsekék vacsoráznak. «Hogy el ne felejtsem, mindjárt fel is húzom a vekkert», és máris fut Rucsekné a másik szobába, ahol gyermekbiztos helyen áll a veker. Ötre igazítja, majd visszalihog a «meleg családi körbe». (Szabadon Arany után.) «De azután ne lármazzatok reggel», szól morogva a családfő és tovább kanalazza a szószot. Ma ideges a papa. Nem szereti a kivételes állapotot; mert Rucsek úr hivatalnok és hivatalnokok nem szeretik a megszokott mindennapiságtól eltűnt dolgokat.

Vacsora után Rucsek mama kikészíti a gyermekek ünnepét, kiad a cselédnek másnapra. A gyermekeket ágyba rendelik. Utolsónak tér nyugvóra Rucsekné, miután még egyszer mindent gondosan megtekintett.

Mikor reggelt kukorékol az első kakas a kálvária felől, Rucsekné már ébren van. Leállítja a vekkert, nehogy később az urát felébresze.

Ötör már talpon a család. Öltözködés, mosakodás. Palikának ma muszáj nyakat mosni. (Ez kellemetlen, de Kassához tartozik.) Majd gyorsan bekáválnak. A vonat a kisállomásról fél hétkor indul, de Rucsekné már fél hatkor kiadja a jelszót: «Menjünk, mert lekésünk!»

És tényleg, indul a család. Rucsek úr otthon marad. Mogorván búcsúzik, oldalt fordul ágyában és azt gondolja, hogy ma reggel végre egy jót alhat. (Ma érdemes volna a hivatalban beteget jelenteni!)

Ezalatt az utóház család veszélyesen közel a kisállomáshoz. Útközben Palikát visszaküldik az otthon felejtett kapukulcsért. (Este kell!) De a jó fiú egy öreg kofferkulcsot hoz. (Palika különben jeles tanuló az iskolában.)

Végre az állomáson vannak. A vonat kékissé; úgy egy óra múlva jön. «Mama, miért siettünk úgy?» — kérdi bölcsen a kis Irénke. «Ugyan hallgass; te ezt nem érted» — felel a gondos anya.

«Hová, háová, kedves Rucsekné!» — kérdezi a most érkező Stiglicné. «Kassára!» feleli büszkén a család. «Ah — Kassára? Én a sógor-nőmhöz utazom Lemesre. Együtt utazhatunk.»

Szó követi a szót és persze öt perc múlva a két asszony már a cselédéről tárgyal.

«Palika, nem szabad a sinekre menni! Elgázol a vonat»; és ismét tovább beszélnek az asszonyok, mostan már az idej gyümölcsről, a befőttről.

«Irénke, vigyázz a ruhádra! Ne támaszkodj a kerítéshez»; majd tovább tárgyalnak, — most már Spitzerné új kalapjáról és Brunnerne lila kosztümjéről.

Megszóal a harang. Nagysáros jelez. Egy vasutas az érkező vonat irányában kémlel, egy másik a sorompó forgantyúját fogja. Az első int, a második forgat, a sorompó karja súlyed és távol már prűszköl valami. Kisvártatva csatogva, fújva jön a vonat, majd megáll.

Beszállnak. Leülnek. («Palika, te ide, Irénke, te oda.» «Az ablaknál húz.» «Az ajtó kinyílik.» «Jaj! de ideges vagyok» — ezt már mind ismerjük.)

A vonat indul. Az ember igen kellemesen utazik ezekben a kimustrált luxuskocsikban, amelyekben minden fülkének két ajtaja van és kifelé nyílnak, hogy belül több legyen a hely. Alacsony tetejű, családias ketrecek (kurnyikok) ezek. Nekünk eperjesieknek — különösen kedvesek; hiszen boldogult nagyanyáink is ezen kocsikban utaztak legénynézőbe Kassára.

A vonat befut a nagyállomásra. Csekély húsz-harminc perc múlva indul; amely idő alatt az ember annak örül, hogy ötkor kelt és hétkor még otthon van. (Az idő pénz.)

Abosig jól telik Rucsekék útja. Közvetlen Eperjes után a gyermekek el-elgyönyörködnek az ismerős vidékben, amelyhez oly sok szép családias emlék köt.

Villiczhegy, ahol egyszer egy kedélyes vasárnapon a Palika majdnem a nyakát törte, amikor egy faágon repülni próbált és ahol az Irénke az új ruhájával a patakba esett. Majd Enyiczke, ahová a papa azelőtt halászni járt és ahonnan olyan jó halakat hozott. (Dunai halak voltak Kleintől!) Majd Kende, ahová a papa hivatalból vadászni jár, és ahol a multkor a Weiszgrünert megserézte.

Kende után előkerül a hideg úti csirke. (Comb

Takarmány- és szalmatermésünk kielégítő s így az állatállomány szaporítása s jókarbantartására van mód, ami a gabonatermésről mutatkozó különbözetet valahogyan mérsékli. Az összes gazdasági munkálatok az általában igen jónak mondható időben és a vármegyei munkabizottság odaadó gondoskodása folytán fennakadás nélkül voltak végezhetőek. A rendelkezésre bocsátott foglyok és katonák élelmezése ugyan a gazdáknak igen nagy gondot okozott, de ezen akadályok is az ismert közös felfogással, mely a sárosi gazdaközöniséget jellemzi, át voltak hidalhatóak.

A legnagyobb bajt és már-már majdnem meggyőzhetlen gondokat okoz a gazdálkodóknak az ipari cikkek árának többszázszoros százalékkal való felemelése, amely miatt a gazdasági üzemek már-már alig tarthatók fenn. Sőt egyes ipari termékek már nem is kaphatók, ami lehetetlenné fogja tenni maholnap a mezőgazdasági termelést. Bőr, zsír, kötélárúk ma már alig kaphatók. Pedig ezen árúkat a gazdaságban nem nélkülözhetők.

A gabonaterméseken kívül a burgonya s egyéb kapásnövények is a remélnél kisebb termést adtak, kivéve a káposztát, amely a folyó évben is igen jól megtermett s kivitelre is tekintélyes mennyiség fog rendelkezésre állani. Burgonyából azonban a kivétel nem lehet sok, mert ez és a káposzta képezvén népközpont téli főélelmezési cikkeket, azokat nagyrészt vármegyénk részére kell rezerválni.

Gyümölcs igen kevés és másodrangú termett.

SÁROS FÖLDJE 194-1915.

címen már kikerült a sajtóból lapunk felelős szerkesztőjének, *Dvortsák Győző* nek tollából a sárosi orosz betörés története a vármegye etnográfiai s topográfiai ismertetésével — könyvalakban, egy térképmelléklettel, amely az oroszok által megszállott községeket külön tünteti fel.

Ára 1 kor. 80 fill.,
vidékre küldve
1 kor. 90 fill.,
melybe a portó is
bele van számítva.

Kapható: Kósch Árpád papir- s írószerkereskedésében és a Stehr-féle könyvkereskedésben.

a Palikának, mellhús Irénkének; ami marad, a mamának.) Majd egy kis mákos, miközben Stiglicné titokzatosan suttoja, hogy már négy fillérel drágább a mák, hogy kapott finom mákot a krompachi nénijétől és hogy abból olyan mákostat csinált, hogy a Fini tant Bicskéről azt mondta, ilyet még nem evett.

Lemesen Stiglicné lebúcsúzik a vonatról; utóbbi tovább megy.

Abos. Itt csak két-három órát kell várni a «szepességire». — (Elég jó csatlakozási viszonyok.) Rucsekék is várnak. Úlnak, állnak, járnak. Endlich befut a «szepességi». Rucsekné szidja benyújtásában az utasokat. Seholy sincsen egy üres fülke. Végre valahogyan helyet kapnak. Palika a mama idegeivel játszik: — a folyóson sétál.

Terebő, Szt. István jönnek, maradnak; majd alagút. «Mama, miért nem dül be az alagút?» «Nem tudom, fiam.»

Tihanyánál már érzékesi idegességben pakol, öltözik, ugrik, leül, feláll — Rucsekné. Szenvedélyesen tartja esernyőjét, nehogy a kupében felejtse, mint Mucskainé a multkor (ötpengős ernyő volt; kár érte). A vonat erősen fékez.

«Kassa!» — kiáltja künn valaki.

A Rucsek-család kiszáll. Büszkén, a vidékiek nagyvárosi idegességével megy, középen az anya, vezetve csemetét. Kassán vannak!

Kassán!!!

Hauptmann Ervin.

SZÉCHENYI-KÖR.

A nov. 4-ikére tervezett Baán-, Rózsa- és Dienzl-hangverseny közbejött akadályok miatt elmarad.

Zeneestélyek. Az Eperjesi Széchenyi-kör rendes zeneestélyeit nov. 8-ikán kezdi meg. Az első zeneestélyt a Kör titkára: dr. Wallentnyi Samu rendezi. Ez alkalommal kerül előadásra az a szép Induló, amelyet Hemerka Gyula helybeli kiváló tehetségű karnagy szerzett s melyet mély tisztelete jelöl a Széchenyi-körnek ajánlott. A Széchenyi-kör hálás örömmel fogadta a kiváló zeneszerző tiszteletének és szeretetének e gyöngéd megnyilatkozását s nagy érdeklődéssel tekint az Induló előadására elé.

Erdélyiek segítése.

Az Erdélyből menekült honfitársak segítségére Bujanovics Gyula főispán által megindított akció további eredményéről szól az alábbi gyűjtés.

A főispánhoz beérkezett adományok:

A hertneki körjegyző gyűjtése	
Alsóricske községben	38 50
Az eperjesi m. kir. pénzügyigazgatóság	
tisztikara	31 —
Gör. kath. székeskáptalan, Eperjes	200 —
Eperjesi izr. hitközség	100 —
dr. Tóth Miklós bártfai h. rendőr-	
kapitány gyűjtése	80 —
Kisszeben város adománya	200 —
A kisszebenvidéki körjegyző gyűjtése	64 20
Mankovics Kornél feketekúti esperes-	
lelkész gyűjtése	109 20
Rubin Emánuel, Kapi	46 —
Cs. és kir. 66. gy.-ezred gyűjtése	209 74
A kishársi körjegyző gyűjtése	80 50
Habermann József eperjesi izr. elemi	
iskolai igazgató gyűjtése	72 —
A hertneki körjegyző gyűjtése:	
Oszikó községben	27 26
Szekcsőfalja községben	17 —
Az eperjesi kir. tanfelügyelőség újabb	
gyűjtése	58 16

Összesen K. 1333 56

Az előző héten befolyt . . . 16382 56

Együtt K. 17716 12

A befolyt adományokból eddig a kormányhatóságom alá tartozó vármegye területére menekült erdélyiek részére kifizettem 27 esetben 2115 koronát.

Az adakozók nemeslelkű adományaikért, a gyűjtők pedig szíves fáradozásaikért ezúttal fogadják hálás köszönetemet. Eperjes, 1916. okt. 27. Bujanovics Gyula s. k., főispán.

Szerkesztőségünkbe beérkezett adományok:

Mayer Endre, Eperjes	K. 15 —
Draskóczy Lajos	15 —
dr. Deák János	10 —
dr. Obál Béla	5 —
dr. Szlavik Mátyás	3 —

Összesen K. 48 —

Az előző héten befolyt 1956 83

Együtt K. 2004 83

HIREK.

Rövid krónikák.

Valahol messze . . .

Tavas: A pára száll, a tavasz táncol,
Dalok repülnek az ég honából,
A rügy fakad, ömlik az élet:
Berek, völgy, liget életre ébred.
Mámor zibong, csobog a patak.
— Valahol messze vérrózsa fakad,
Vérrózsa fakad.

Nyár: A nyár tüzel a kéklő égen.
Zöld bársony-pompa erdőn és réten.
A kasza peng, aratnak szerte:
Liheg, zihál a földnek lelke.
A gerle bűg a zöld lomb alatt,
— Valahol messze a halál arat,
A halál arat.

Ősz: Deres az ősz, gyümölcs van a fán,
Sárgul a mez és fakul a topán.
Borong a köd, hullong a levél.
Madár s öröm mind vándor-útra kél.
A lombok sírnak, keseregnek,
— Valahol messze éppen temetnek,
Éppen temetnek.

Tél: Fehér a hó, repül a szánkó,
A szél süvítő, a fagy bántó.
A tájék csendes, halott és néma:
Nincs élet rajta, csak olykor néha.
Nyugszik a föld, szíve hideg lett,
— Valahol messze már megpihentek,
Már megpihentek.

Visszajön-e egyszer? . . .

Pirosló lombokat kergetett a szellő
Borongós fehér köd járta át a rétet.
Utolsó álmukat élték a virágok,
A sok vándormadár búsan tovaszárdott:
Búcúzott az ősz és haldoklott az élet.
Nagy János is elment egy zord őszi reggel
Pántlikás rózsákkal, kérdő tekintettel:
Visszajön-e egyszer? . . .

Kacagó kikelet jött a hosszú télre:
A zöld völgyek ölni virágok fakadtak.
Újból megjött kedve a pajzán pataknak.
Visszajöttek újból a dalos madarak.
Nagy János is megjött . . . Nem, csupán a lelke,
Mert a testét már a sírnak halma fedte,
Virág nyílt felette.

Marencsin Zoltán.

Hősi halál. Balogh József, a 3-ik honvéd tábori ágyúezred századosa október 23-ikán a román fronton hősi halált halt. Halála híre mély részvétet váltott ki társadalmunkban, amely az elesett hősből egy rendkívül szimpatikus, agilis tagját veszítette. A hősi halált halt százados eleste alkalmából a m. kir. 3. honvéd tábori ágyúezred pótüteg tisztikara, altisztjei és legénysége a következő gyászjelentést adta ki: „A m. kir. 3. honvéd tábori ágyúezred pótüteg tisztikara, altisztjei és legénysége mély fájdalommal és megilletődéssel telt szívvel tudatja, hogy legjobb barátjuk, bajtársuk és volt előljárójuk, fertőssalmási Balogh József százados, a hadiékítményes katonai érdemkereszt, érdemérem és a II. oszt. német vaskereszt tulajdonosa, f. hó 23-ikán, szeretett Hazánk védelmében, hosszú harctéri szolgálat után gránáttól találva, a román harctéren hősi halált halt. Eperjes, 1916. évi okt. 27. A feledhetetlen bajtárs emlékének őrizzük meg!”

Dr. Norai János, a 66-ik gyalogezred tart. hadnagya, ellenséges golyótól szíven találva e hó 10-ikén hősi halált halt.

Hyross Emil, műegyetemi hallgató, a cs. és kir. 67. gyalogezred zászlósa okt. hó 1-jén az orosz harctéren halt meg.

Halottak

napján hősein Eperjes város temetőben és helybeli állom. geteket rendez.

az egész város lerója a hősöknek áldozták f. sorrendje a kö

ben d. u. 3 ó adása a cs. é kara által 2. magyar- és tört

theológiának é előadása a 15. A rom. kath. t

1. A 66. gy.-ez ad elő. 2. Baka beszédje. 3. Ba beszédje. 4. Ba

gyarnyelvű gyá kath. énekkar 66. gy.-ezred ze

Szurmay k eperjesi r. k. egy indulót komponá

nak, Uzsok hősi a következő mele volt zászlósának a

úr! Az ideai nyár for vették minden pe jutottam hozzá, h

megköszönjem. csak a közelmúlt tetszést nyert; re meg fogja talá

Szives figyelmét is az eredeti partitúr azt hiszem, hogy lesz. Összinté üdvö

145., 1916. okt. 1

Tanügyi hí tankerület kir. f Eperjesre érkezett tett látogatása után

Maria» intézetét főnöknő és a ren a közoktatásügy kereskedelemügyi

róm. kath. felső delmi iskolai tago hagyja, megnyit leányközépiskola retében megjelen gimnáziumi tanár

óta folyó tanítás vatalos órák is ill szülei vagy más tekezhettek. A vagyis a középis tanulója van.

Signum lau szemben való vit parancsolta, hogy gy.-ezredbeli főh újólag tudtul ada

Hősök juta tarack-ezred f. szti ki vitéz maguktan kaptak Christ Rez. Hüssler Hubert főhadnagy. Bronz Ferderber Artur hadnagyok.

Osram axia tára a Luchs-vas

Halottak napja. Idén a halottak napján hőseink emlékének fog áldozni Eperjes város társadalma. A járványtemetőben és a róm. kath. temetőben a helybeli állomásparancsnokság ünnepeket rendez. Ott lesz áhítatos lélekkel az egész város közönsége, hogy háláját lerójj a hősökkel szemben, akik hazájuknak áldozták fel életüket. Az ünnepek sorrendje a következő: *A járványtemetőben* d. u. 3 órakor: 1. Gyászdalok előadása a cs. és kir. 15. gy.-ezred zenekara által. 2. Martincsek táborigyászmagyar- és tótnyelvű beszéde. 3. Az evang. theológiának énekelőadása. 4. Gyászdalok előadása a 15. gy.-ezred zenekara által. *A róm. kath. temetőben* d. u. 4 órakor: 1. A 66. gy.-ezred zenekara gyászdalokat ad elő. 2. Bakajsa táborigyászmagyar beszédje. 3. Basiak táborigyászmagyar beszédje. 4. Bakajsa táborigyászmagyar nyelvű gyászszertartást végez a gör. kath. énekkar közreműködésével. 5. A 66. gy.-ezred zenekara gyászdalokat ad elő.

Szurmay köszönete. *Hemerka* Gyula eperjesi r. k. egyházi karnagy a harctéren egy indulót komponált s azt Szurmay altábornagynak, Uzsok hósi védőjének ajánlotta. Szurmay a következő megleghangú levélben köszönte meg volt zászlósának a figyelmet: „Igen tisztelt Zászlós úr! Az idei nyár fontos eseményei annyira igénybe vették minden percemet, hogy mindezt nem jutottam hozzá, hogy megtisztelő szíves figyelmét megköszönjem. Kompozíciója, melyet szintén csak a közelmúltban tudtam lejátszatni, általános tetszést nyert; remélem, hogy más körökben is meg fogja találni az azt megillető elismerést. Szíves figyelmét ismétlen hálásan megköszönve, az eredeti partitúrát csatolva visszaküldöm, mert azt hiszem, hogy erre mint kéziratra szüksége lesz. Öszinte üdvözlettel maradtam Táborigyász posta 145., 1916. okt. 18. tisztelő híve Szurmay altb.”

Tanügyi hír. Dr. *Máty* Engelbert, a kassai tankerület kir. főigazgatója, október 24-ikén Eperjesre érkezett. A kir. kath. főgimnáziumban tett látogatása után az Angolkisasszonyok «Sancta Maria» intézetét kereste fel, ahol az intézeti főnöknő és a rendtagok jelenlétében felolvasta a közoktatásügyi miniszter leiratát, mely a kereskedelemügyi miniszterrel egyetértőleg a róm. kath. felső leányiskolának felső kereskedelmi iskolai tagozattal való kiegészítését jóváhagyja, megnyitottnak nyilvánítja és így az új leányközépiskola igazgatójává a főigazgató kíséretében megjelent *Pethe* Ferenc kir. kath. főgimnáziumi tanárt rendelte. Az október 9-ike óta folyó tanítás menetébe ezentúl tehát a hivatalos órák is illeszkednek, amikor is a tanulók szülei vagy más érdekeltek az igazgatóval értekezhetnek. A felső kereskedelmi iskolának, vagyis a középiskola V. osztályának 42 rendes tanulója van.

Signum laudis. A király az ellenséggel szemben való vitéz magatartás jutalmául megparancsolta, hogy *Kovács* Ernő cs. és kir. 67. gy.-ezredbeli főhadnagynak dicsérő elismerése újfólag tudtul adassék.

Hősök jutalma. A király a 15-ik táborigyászmagyar ezred tisztikarából a következőket tüntette ki vitéz maguktartásáért: Ezüst signum laudist kaptak *Christ* Rezső és *lovag* *Bergler* alezredesek, *Hässler* Hubert kapitány és *Swoboda* Károly főhadnagy. Bronz signum laudist *Kribel* Aladár, *Ferderber* Artur és dr. *Köszeghy* László tart. hadnagyk.

Osram axial villanykörték egyedüli raktára a *Luchs*-vasútszertartóban.

Emlékünnepély. Az eperjesi ev. theol. akad. hallgatók egyesülete okt. 31-ikén d. u. 1/2 órakor a Kollégium dísztermében a reformáció évfordulója alkalmából emlékünnepélyt rendez a következő műsorral: 1. «Erős vár a mi istenünk.» Énekl. az ev. theol. testület énekkara, *Lang* János theol. akad. hallgató vezetésével. 2. Ünnepi beszéd. Tartja *Miscecska* Bernát theol. akad. hallgató, testületi elnök. 3. «Nehéz időkben.» Irta *Csengey* Gusztáv. — Szavalja *Késmárcs* Lajos theol. akad. hallgató. 4. «Menuett» (Quartett), *R. Schumann*. Előadják: (fuvola) *Bús* János, (I. hegedű) *Szivák* Emil, (II. hegedű) *Gömöri* K. Nándor, (viola) *Marencsin* Zoltán, (cello) *Weisz* Vilmos F. theol. akad. hallgatók. 5. «A gályarab.» Irta *Bihari* Kálmán. Szavalja *Kopcsó* János theol. akad. hallgató. 6. «91. zsoltár» (*Stein* K.). Énekl. az ev. theol. testület énekkara, *Lang* János theol. akad. hallgató vezetésével.

Hiába keres,

sehol sem talál jobb
s olcsóbb, a táborba
küldendő csomagokra
egyedül alkalmas

vízmentes csomagolópapírost,

mint

Kösch Árpád

könyvnyomdai műintézet ::
papír- és írószerraktárának
üzletében :: Eperjesen.

Előléptetések a Ksodnál. A kassa—oderbergi vasútnál november elsejével *Holvay* Ferenc nagysárosi állomásfőnök a VII. fiz. oszt. 1. fokozatába, *Ferenczy* Nándor eperjesi vasúti hivatalnok a VIII. fiz. o. 3. fokozatába és *Sze-csánszky* Gyula eperjesi vasúti hivatalnok a IX. fiz. o. 1. fokozatába lépett elő.

Lelkészavatás. *Geduly* Henrik püspök mult hét folyamán avatta lelkészekké *Biró* László és *Zólyomi* Pál, az eperjesi ág. h. ev. theologia végzett lelkészjelöltjeit és kiküldte az előbbi, ki a román betörés elől volt kénytelen elmene-külni, az ellenség által feldúlt és kifosztott csernátfalusi, brassói esperességbeli egyházba. Az utóbbi Rimabányán lelkészkedik. Addig is, míg Csernátfaluba visszatérhet, *Biró* László a nyiregyházi egyházközségben fog szolgálatot teljesíteni.

Hogy 20,000 koro-
nánk együtt legyen,
még 2606 K. 94 f.
hiányzik hőseink
síremlékére gyűj-
tött alapunkhoz!

**Konferencia-beszédek a bártfai ka-
tholikus intelligencia részére.** Az élet küz-
delmei és kísértései között próbára tett lelkek
vigasztalása és erősítése céljából tartatni szokott
lelkigyakorlatok, konferenciák mindenkor való-
ságos oázisai voltak az élet sivárságai között
elfáradt szíveknek; most azonban a lelkigyakor-
lat szinte nélkülözhetetlen lelki életszükség-
lete a háborús küzdelmek által erősen megviselt
embernek. Ezt a célt akarja megvalósítani Bártfa
város agilis plébánosa, a modern ember lelki-
szükségeit megértő, gondos lelkipásztor: *Zseb-
ráczky Géza* esperes, amikor a magyar Jezsuita-
rend kiváló képzettségű tagját, *Pater Martinovich*
Sándort sikerült megnyernie arra, hogy a bártfai
kath. intelligenciának konferenciákat tartson. A
konferenciák intelligens katolikus hölgyek és
férfiak részére (együttesen) október 26., 27., 28.
és 29-ikén lesznek megtartva a bártfai r. kath.
főtemplomban.

Jubiláris emlékérem. Az Osztrák-Magyar
Bank ez évben tartotta megalapításának évszá-
zados évfordulóját. Ez alkalomból egy művészies
emlékéremet adott ki, melyet megküldött az
Eperjesi Bankegyletnek, mint a bank mellék-
helyének. Az érem egyik oldalán a követ-
kező körirat olvasható: *Franciscus* I. *Kalendis*
Junii A. MDCCCVI. *condidit* *Francisco* *Josepho*
I. Annum LXVIII. *summa gloria* *Regnante*
Saecularia. Originis acta sunt. A másik oldalán:
Privilegirte *Oesterreichische Nationalbank.* 1.
Junii 1816.

Megbízás. A vall.- és közokt.-ü. miniszter
megengedte, hogy *Horváth* Gézáné az eperjesi
m. kir. áll. el. isk. tanítónőképző-intézetben a
gazdasszonyi teendőket ellátásával megbízassék
és egyben részére 600 kor. díjat tett folyóvá.

Hivatali helyiségek áthelyezése. Az
eperjesi m. kir. államéptészeti hivatal a posta-
palotában lévő helyiségeiből november 1-jével
átköltözik a Fő-utca 79. szám alatt fekvő *Fisch-
grund*-féle ház *Flórián*-utcai szárnyának I. eme-
letén lévő helyiségeibe.

Pályázat adóbiztosi állásokra. A p. ü.
miniszter az új egyenes adótörvények végrehaj-
tásához szükséges ideiglenes minőségű adóügyi
biztosi állásokra pályázatot hirdet. A betöltésre
kerülő biztosi állások három csoportra oszlanak.
Az I. csoportba tartozók a VIII., a II. ikba tartozók
a IX., a III-ikba tartozók a X. fizetési oszt. első fokozatába
neveztetnek ki, lakbérrel és drágasági pótlékkal. A I. csoportba tartozók elméleti kép-
zettsége: ügyvédi oklevél, vagy középiskolai
végzettség s 5 évi gyakorlat a kereskedelmi
könyvvitel terén. A II. csoportba tartozók elmé-
leti képzettsége: a tudományegyetemi, műgye-
temi vagy jogakadémiai tanulmányok szabály-
szerű bevégezése (absolutorium) avagy keleti
keresk. akadémia, kereskedelmi akadémia, erdés-
zeti akadémia, vagy gazdasági akadémia be-
végezése és 2 évi gyakorlati alkalmazás. A III.
csoportba tartozók elméleti képzettsége: községi
közép. vizsga, kereskedelmi iskolai képzettség s
2 évi gyakorlat. A kérvények a pénzügyminisz-
tériumhoz címzendők s az illetékes főispánnál
nyújtandók be legkésőbb ez év novemberének
végéig.

Vízbefojtott csecsemő. Okt. 25-ikén a
Tarczában a nagygyát alatt az arra menő kato-
nák egy újszülött leánygyermek-hullát találtak.
A gyermek 8—10, esetleg több nap óta lehe-
tett a vízben.

«A Társaság.» Az e heti szám címdala Kirchner Hermanné altábornagyné kitünően sikerült arcképét hozza Moldován Béla festőművész pompás rajzában. A vezetőcikk a budapesti kórházlátogató hölgybizottság lelkes munkáját méltatja. Kázbér Ernő folytatja hosszabb elbeszélését, míg novellát «A század» címmel Pásztor József írt. Cikk a német lovassportról, az Augusztá-hajóról, divatlevél Pataky Lászlónétól és Darillo Jose fordított spanyol novellája tesz jó változatossá a szövegrészt. Verset Harsányi Lajos, Bükk Henrik, Wass Iván és Böszörmény Géza írtak. Nagyon érdekesek a német fronton készült lovassport-fotográfiák és a Tersztyánszky vezérezredes főhadiszállását bemutató néhány fénykép. A TÁRSASÁG előfizetési ára egész évre 18, félévre 10, negyedévre 5 kor. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal: Budapest, Dunapalota-szálló.

A sárosvármegyei hadiárva alapja javára az eperjesi kir. adóhivatalba, mint Sárosvármegye gyámpénztárába 1916. október 24-ikéig a következő adományok folytak be:

A már nyugtázott összeg	K. 18,950:61
Floegel Antal eperjesi lakosnak Radacsóvszki Mihályné litinyei lakos részére készített fordításért kapott díja	10-—
Rojkovich Tivadar litinyei gör. kath. esperes szeptember havi gyűjtése	16:24
Sitányi Győző kapui körj. útján, Repka Szeman Jánosné pénzbüntetése	4-—
Ugyanannak útján	17:65
Ugyanannak útján, Wahrman Samu perbeli adománya	10-—
Mihalics Vladimir rózsadombi g. kath. lelkész gyűjtése	60:90
Reisinger Margit eperjesi lakos adománya	5-—
Amerikai gyermekek adománya — öt lezárt borítékban — az Országos Vöröskereszt-egylet útján	35:25
Dr. Piller Dezső főszolgabíró útján, Zsecz-Rabatin Anna	10-—
Dr. H. Gy. kétszeri tanúdíja	20-—
A Sárosvármegyei Tisztviselők Beszerzési Központja	50-—

Összesen: 19,189:65

A fennebb felsorolt adományokat ezennel nyugtázom. Egyúttal a mélyen tisztelt adakozóknak és gyűjtőknek áldozatkészségükért és sikeres fáradozásukért — a hadiárva nevében — hálás köszönetet mondok. Eperjes, 1916. október 24. Dr. *Máriássy Béla*, vármegyei árvaszéki elnök.

Gyorsírás-tanítás a kollégiumi főgimnáziumban. A kollégiumi főgimnázium ezévi gyorsírás tanfolyamát Marencsin Zoltán ev. theol. vezeti. Szívesen vállalkozik magánórák adására is.

Jótekonycélú gyűjtés. A háború szerencsétlen beteg árváinak gyógykezelésére nyílik meg a Zsófia Országos Gyermekszanatórium-egyesületnek Siófok szomszédságában, Balatonszabadin egy 225-ágyas gyermekszanatóriuma. Ezen humánus intézmény érdekében a Szanatórium-egyesület engedélyt kapott a vall.- és közokt.-ü. minisztertől, hogy a tanulóifjúság közreműködését igénybe vehesse. Ennek alapján kéri a Szanatórium-egyesület az iskolák igazgatóit és tanítóit a hozzájuk küldött gyűjtőíveknek a tanulók között való szétosztására és a közreműködés kifejtésére. A begyűjtött összeg befizetésére csekklapot és a gyűjtőívek visszaküldésére válaszbortéket mellékel az egyesület.

Nyomdásztanulónak

!! felveszünk 14 évet betöltött s legalább hat osztályt végzett ifjút. !!

Kósch Árpád könyvnyomdája
Eperjes, Főutca 59. sz.

KÖZGAZDASÁG.

Aktuális közgazdasági hírek.

Olajat — szénből készül termelni a német Erdölgesellschaft, mely eddig Romániából hozatta a nyersolajat. Megszerezni készül e célból a rosici zsírtartalmú barnaszénteletet.

Fűszermonopólium kellene néhány telhetetlen embernek. Kizárólagos jog a behozatalra s kizárólagos jog a belföldön eladásra. S amint az eddigi példák mutatják, még kilátásuk is lehet sikerre.

Petrozsényi bányáink szünetelését spekulációra igyekeznek kihasználni a csehországi bányaérdekeltség. Ennek nyoma van az ottani bányarészvények börze-árfolyamának az emelkedésében is. Csak azután korán ne igyanak a medve bőrére!

Inséges gyapottermés Amerikában. Alig kétharmada a rendesnek. Mi most úgyse kaphatunk belőle, se földolgozottan, se földolgozatlanul. Az eddigi gyapotfeldolgozó országok jórésze már e miatt is kívül esik a számításon, másrészt meg azért is, mert Amerika is mindinkább saját maga dolgozza fel a gyapottermését. Ezt pedig a háború nem akadályozza. Legföljebb csak nagyobb lesz a készárúkészlet a békekötés után, ami szintén csak nekünk jó.

Hajóhiány miatt háború után sem remél Anglia román vagy délorosz gabonához jutni. Természetesen az elpusztult hajók hiányán kívül a sok elszabadult akna miatti nagy biztosítási díj is gátolni fogja az Angolországba való gabonaszállítást.

Törkölyfőző-szövetkezet. Az új szesz-törvény értelmében működő Első Törkölyfőző-Szövetkezet megalakult már a Hegyalján, Hegedüs Sándor vincellérképző-intézeti igazgató kezdeményezésére. Elnök Bernát Béla országgyűlési képviselő lett.

Főlszántják a Rigómezőt és a Birka-mezőt a volt szerb Macedóniában. Mindkettő híres-neves csaták színhelye, eddig parlagon hevert. Mivelés alá vevésükkor bizonyára sok értékes régiség kerül majd napfényre. Nem ártana szakköreinknek is érdeklődni eleink hőstetteinek e két színhelye iránt.

Erdélyrészi népességünk pénzügyi ereje. Erdélyrészi százszázalékos pénzügyi betétjéből 536 kor. jut egy-egy száz lakosra, az erdélyrészi magyar pénzügyi betétjéből 217 kor. egy-egy magyarra, s a román intézetek 58 milliónyi betétjéből 47 kor. egy-egy román lakosra. Aszázszáz tizenkét szente. a magyar-nál ötszörte kevesebb tőkéje van a románnak. A 3/4 millió román földesgazda közül csak 6204 nek, tehát még századrészüknél sincs 50 holdnál nagyobb birtoka s ezek közül is csak 26-nak van 1000 holdnál többje.

■ Árjegyzékek, üzleti számlák, levélpapírok, borítékok, értesítő- s intőlevelek, címkék, bárczák, üzleti könyvek, cégkártyák, levelezőlapok, csomagoló-papírok, reklámcsédulák, falragaszok, árukönyvek, pénzeslevélborítékok, váltóúrlapok, zárszamadások, utalványok stb., cégnyomással, több színben is.

■ Alapszabályok, értékpapírok, mérlegszámlák, rovatos üzleti könyvek - Ügyvédek részére mindennemű kérvények és keresetek, meghatalmazások, kötvények és szerződések, óvások, ügyvédi könyvek stb. Ezek előállításához legújabb betűanyag. Nagy klisé-készlet. Villamos- és benzinmótorerő-berendezés.

☐ KÖNYVNYOMTATÓ-MŰINTÉZET ☐

KÓSCH ÁRPÁD :: EPERJES

☐ PAPIR- ÉS ÍRÓSZER-RAKTÁR ☐

■ Díszművek, hetilapok, folyóiratok, meghívók, műsorok, táncrendek, étlapok, szinlapok, eljegyzési és esketési kártyák, névjegyek, köz- és magán-hivatalok, takarékpénztárak részére szükséges nyomtatványok ízléses és pontos előállítása több-színű, valamint másolónyomással is.

■ Egyházi, tanügyi, közigazgatási s más hivatalos nyomtatványok raktára. Bevásárlási árukönyvek rovatolva. Háztartási könyvek. Költségvetések — készítenő nyomtatványokról — postafordultával. Vidéki megrendeléseket gyorsan és pontosan teljesítünk. • Előfizetések felvétele bármely hírlapra.

Keményítőgyárak központi eldorá-dója r.-t. cím alatt új központ alakult. Az ország területén levő keményítőgyárak összes termését átveszi tőle a H. T. Ennek az eladó-irodának se igen lesz így valami sok dolga. Ki is mondták, hogy az igazgatóság tagjai semmiféle díjazást nem kapnak. 5%-nál nagyobb osztalékot nem fizetnek s a fölösleget a kormány kapja háborús jótékonycélokra.

Porosz-szén elterelése Budapestről. Alig igazolódott be Budapest a Balkánra ment porosz-szén számára legolcsóbb hajóbarakó-helyül, máris sikerült elsíntkófalni ezt a forgalmat tőlünk. Eddig Oderberg—Zsolnán át jött ez a szén, most ennek a vonalnak állítólagos zsúfoltsága miatt Prerau—Marcheggen át viszik. A hosszabb út költségtöbblete címén 1 kor. pótdíjat számítanak 100 kg.-kint. Éppen eleget, hogy olcsóbb legyen Bécsnek irányítani a kirakodást, mint Budapestnek. S ezt nevezik bajtársias és testvéries egymást-támogatásnak. Sz. L.

Felelős szerkesztő: Kiadótulajdonosok:
Dvortsák Győző. Kócs Ernő és Frigyes.

Sárosvármegyei föld-birtok kezeléséhez egy gazdasági tiszt

és egy faragó-gazda kerestetik, akinek egy-úttal gazdasági épületek fenntartását is el kell végeznie. • A tót nyelv birása okvetlen szükséges.

Ajánlat, az igények megnevezése mellett Babocsay Hermann földbirtokosnak Budapest, Arany János-u. 3. küldendő.

Eladó ház.

Eperjesen a Felső-körút 30. sz. alatti ház kerttel szabad kézből eladó.

Bővebb felvilágosítás Deák Ferenc-utca 19. sz. a.

!! Nagy megtakarítás !!
üzleteknek, gyáraknak, malmoknak és gazdaságoknak.

A létező legjobb s legtartósabb

PAPIRSPÁRGÁT

csomagolásra 2, 2½, 3 és 4 mm. vastagságban kg.-kint K 350, 100 kg. K 340—,

postacsomagokhoz kgkint K 420, 100 kg. K 400—,

szőlőkötözéshez (2 és 2½ mm.) kg.-kint K 350, 100 kg. K 340—,

zsákzsinegnek 4 mm.-esből vágva és kötegelve kg.-kint K 360, 100 kg. K 350— árban szállítja pécsi rak-táraiból utánvétellel a

Pécsi Kereskedelmi és Ipar-bank R.-t. áruosztálya, Pécs.

5 kg.-nál kevesebb nem küldhető. Papirkötelek. Elismerő nyilatkozatok.

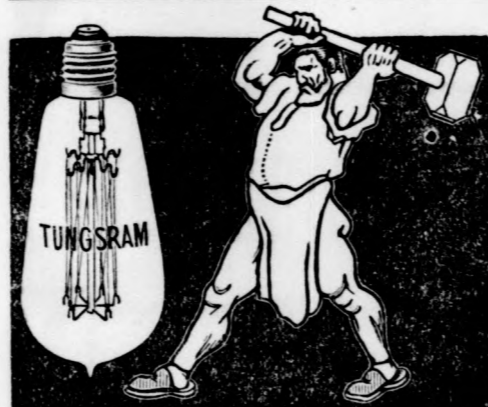
Kérek ajánlatot a következő, eddig még nem korlátozott termékekről:

hajdina, lóbab, csillagfürt, csicsóka, szelid gesztenye, moharmag, őszi borsó, cigória, cirokmag, bükköny.

Szállítási engedélyről az eladó tartozik gondoskodni.

■ Én fizetem a legmagasabb árakat. ■

SPIELER JÓZSEF, Budapest,
VI., Csata-utca 30.

A Tungstram-lámpa

gazdaságos, mert tökéletes és hosszú élettartamú.

A minőségért a gyár szavatol.

Kérje mindenütt a „Tungstram” védjeggyel ellátott lámpát!

Gyártja az Egyesült Izzólámpa és Villamossági Részvénytársaság, Újpest 4.

• • • • Hazai gyártmány. • • • •

Akereskedelmi tengeralttjáró
BREMEN
rakományában szerepel
□ több tonna

DERDIEDAS

szappan, krém és puder.

Ezek a híres német szépségápolási szerek a szigorú német egészségügyi törvények értelmében abszolúte ártalmatlan anyagokból készülnek és a 3— korona, már Magyarországon is kaphatók a megfelelő üzletekben. • Főraktár: Budapest, VIII., Röck Szilárd-utca 10. Telefon: József 25—37.

Árverési hirdetmény.

AZ EPERJESI BANKEGYLET

részéről közhírré tétetik, miszerint a nála elzálogosított és 1915. évi december 31-ikéig bezárólag lejárt ékszer- és egyéb tárgyakból álló kézizálogok ::

1916. évi november hó 6-ikán

reggeli 9 órakor az intézet helyiségében, az alapszabályok értelmében tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek eladatni fognak. Ezen zálogok az árverés napjáig az illető felek által rendezhetők. Rendezések az árverés napján el nem fogadtatnak.

Eperjes, 1916. szeptember 10. :: Az Eperjesi Bankegylet igazgatósága.

HORDÓKATE

petroleumosat, olajosat, kátrányosat, sziruposat, szeszeset a legmagasabb áron, minden mennyiségben készfizetés mellett veszünk úgy helyben, mint bármely vidéki vasút- vagy hajóállomáshoz szállítva. — Hordó-ügynökök kerestetnek!

Weisz Lipót és Társa

olaj-, gépszír-, kocsikenőcs-nagykereskedők BUDAPEST, IX., Hentes-utca 17. Interurban-telefon: József 14—50.

EP

Előfizetési ár
Egész évre . . .
Félévre
Negyedévre
Hirdetési díj: Egy-
petit sor egyszeri h
15 f. Közlemények s

Hős

csodás vitézsé-
elmúlt napokb
ményei.

A sárosi fiú
tántoríthatlan v
9-eseink tettek
nehéz harcaiba
32-es vadászai

Brzezanytól
csaták. Itt ak
áttörni vonalai
hőseink, a vad
legutóbbi cso
szenteljük néhá
időtlen-időki

Jól tudjuk,
dászaink a Stry
a vadászok Sz
tettei is.

Szeptember
mal építették á
Az anyaföld —
életben-halálba
túlszívesen eng
erősen omlott á
az állás összet

Október el
kások percek

A Somme-nál
téshez hasonló

learatni az or
az állásokban

Még jóformán
vadászaink, m

hatták a már
féle tömegtán

orosz 5—6-sz
törték előre e

állásdarabon

erdő, évszázad

le a nehéz tűz

tében. Beetho

hangvegyülete

színe összeveg

lelmetesen sár

puskák kaszált

ban megszakitá

hullámok.

FÜSZKÁK